

POSTANOWIENIE

Dnia 8 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie z odwołania W. Ż.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr [...] z dnia 4 marca 2022 r. w przedmiocie umorzenia postępowania w sprawie od podziału czynności, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 8 grudnia 2022 r.:

- 1. odrzuca wniosek o udzielenie zabezpieczenia;**
- 2. odrzuca wniosek o rozpoznanie sprawy przez Izbę Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego;**
- 3. odrzuca odwołanie.**

UZASADNIENIE

Uchwałą nr [...] z dnia 4 marca 2022 r. Krajowa Rada Sądownictwa, na podstawie art. 41 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. 2021, poz. 269; dalej: „u.KRS”) w zw. z art. 22a § 5 i 6 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2020, poz. 2072 ze zm., dalej: „p.u.s.p.”), umorzyła postępowanie w sprawie z odwołania W. Ż. – sędziego Sądu Okręgowego w K. (dalej: „skarżący”) od podziału czynności dokonanego zarządzeniem Prezesa Sądu Okręgowego w K. z 14 stycznia 2022 r.

Pismem z 14 lipca 2022 r. skarżący wniósł do Sądu Najwyższego Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odwołanie od wskazanej uchwały, zaskarżając ją w całości.

Zaskarżonej uchwale skarżący zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1) art. 41 § 1 i § 4 [pisownia oryginalna] u.KRS poprzez umorzenie postępowania w sprawie z odwołania od podziału czynności, w sytuacji gdy zmieniany zakres czynności nie uwzględnia specjalizacji sędziów w rozpoznawaniu poszczególnych rodzajów spraw, nie zapewnia właściwego rozmieszczenia sędziów, w wydziałach sądu i równomiernego rozłożenia ich obowiązków oraz potrzeby zagwarantowania sprawnego postępowania sądowego;

2) art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (dalej: „TUE”) i art. 47 akapit drugi Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (dalej: „KPP”) w zw. z art. 22a § 5 pkt 1 p.u.s.p. ustanawiających zasadę skutecznej ochrony sądowej i prawa do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd, poprzez umorzenie postępowania przed neo-KRS [pisownia oryginalna] wszczętego wskutek odwołania odwołującego się od zmiany podziału czynności i uznanie, że odwołanie od zmiany podziału czynności nie przysługuje odwołującemu.

Z powyższych względów skarżący wniósł „o uchylenie Uchwały neo-KRS oraz uchylenie podziału czynności, oraz sposobu uczestniczenia w podziale spraw w Sądzie Okręgowym w K., obowiązującym od dnia 1 lutego 2022 r.”.

Ponadto skarżący wniósł o udzielenie zabezpieczenia roszczenia na podstawie art. 755 § 1 ust. 1 k.p.c. w zw. z art. 730¹ k.p.c. poprzez nakazanie Sądowi Okręgowemu w K. dopuszczenia odwołującego do pełnienia obowiązków służbowych na podstawie wcześniejszego podziału czynności, tj. bez uwzględnienia zmian wynikających z zaskarżonego podziału czynności oraz zaniechania dokonywania jakichkolwiek zmian w zakresie zadań i czynności odwołującego się na zajmowanym stanowisku, a także rozpoznanie sprawy przez Izbę Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

W uzasadnieniu skarżący zakwestionował podział czynności z uwagi na podnoszone w odwołaniu naruszenie obowiązujących przepisów oraz nieuprawnione wyłączenie od rozpoznawania zażaleń poziomych oraz skarg na orzeczenie referendarzy sędziów z najdłuższym stażem orzecznictwem w I Wydziale Cywilnym Sądu Okręgowego w K. i powierzenie tych obowiązków

sędziom rejonowym delegowanym do orzekania we wskazanym Wydziale oraz tzw. neosędziom [pisownia oryginalna], którzy mają najkrótszy staż orzeczniczy w Sądzie Okręgowym w K.

W dalszej części uzasadnienia skarżący wskazał, że zmieniony zakres czynności nie uwzględnia specjalizacji sędziów w rozpoznawaniu poszczególnych rodzajów spraw, konieczności zapewnienia właściwego rozmieszczenia sędziów w wydziałach sądu i równomiernego rozłożenia ich obowiązków oraz potrzeby zagwarantowania sprawnego postępowania sądowego. Ponadto skarżący podkreślił, że rozpoznawanie zażaleń nie stanowi w ogóle specjalizacji, o której mowa w ustawie, a następnie wskazał, że sędziowie, którzy zostali skierowani do Sekcji nie są wyspecjalizowani w rozpoznawaniu zażaleń.

Skarżący podkreślił również, że zarówno on, jak i część sędziów Wydziału I Cywilnego, dokonuje merytorycznej kontroli aktów powołania osób orzekających w I Wydziale Cywilnym, przy okazji rozpoznawania tzw. zażaleń poziomych, a ustanowienie podziału czynności w kształcie wskazanym powyżej, ma tę kontrolę uniemożliwić.

Następnie skarżący wskazał na – jak należy wnosić z odwołania – wady dotyczące polskiego systemu prawnego i wymiaru sprawiedliwości, w szczególności: możliwość delegowania przez Ministra Sprawiedliwości sędziów do sądów karnych wyższej instancji oraz możliwość odwołania przez Prokuratora Generalnego, jako Ministra Sprawiedliwości, delegowanego sędziego w każdym czasie z delegacji bez uzasadnienia, możliwość skorzystania przez Prokuratora Generalnego z instytucji skargi nadzwyczajnej, nierealizowanie przez neo-KRS [pisownia oryginalna] jej konstytucyjnych obowiązków, wadliwość w funkcjonowaniu Trybunału Konstytucyjnego.

W dalszej części uzasadnienia skarżący wskazał, że zmiana podziału czynności nastąpiła z naruszeniem § 55 ust. 2 regulaminu urzędowania sądów powszechnych. Potwierdzeniem powyższego miały być nieprawidłowości odnoszące się do innych sędziów orzekających w Wydziale.

Wadliwości podjętej przez Krajową Radę Sądownictwa uchwały skarżący – jak wynika z pkt. 2 uzasadnienia – upatruje w domniemywanym przez niego braku bezstronności niezależności organu od władzy ustawodawczej i wykonawczej,

przy czym naruszenie art. 41 ust. 1 u.KRS powiązane zostało z zakładanym przez skarżącego nieprzekazaniem do Sądu Najwyższego jego odwołania, co odebrałoby jemu możliwość uruchomienia procedury gwarantującej pełną merytoryczną kontrolę sądową prawidłowości podejmowanych przez neo-KRS [pisownia oryginalna] uchwał.

W odpowiedzi na odwołanie Krajowa Rada Sądownictwa (dalej również: „Rada” lub „KRS”) wniosła o jego odrzucenie jako niedopuszczalnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 730 § 1 k.p.c. w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia. Jak wykazane zostanie w punkcie 3 uzasadnienia zmiana zakresu czynności sędziego nie jest „sprawą” w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, w której musi być zagwarantowana droga sądowa. Tym bardziej nie można uznać ją za sprawę cywilną, o której mowa w art. 730 § 1 k.p.c.

Z uwagi na powyższe uznać należy, że wniosek skarżącego o udzielenie zabezpieczenia roszczenia nie jest dopuszczalny i jako taki podlega odrzuceniu.

2. Zgodnie z ustawą o Krajowej Radzie Sądownictwa uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego (art. 44 ust. 1 u.KRS), przy czym właściwa w sprawach z odwołań od uchwał KRS jest Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (art. 26 § 1 pkt 3 u.SN). Odwołanie to wnosi się za pośrednictwem Przewodniczącego Rady (art. 44 ust. 2 u.KRS).

Skarżący zarówno skierował odwołanie do Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, jak i wniósł o rozpoznanie sprawy przez Izbę Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Powyższy wniosek skarżący uzasadnił poprzez wskazanie zastrzeżeń dotyczących procedury, w której wyłonieni zostali kandydaci na urząd sędziego Sądu Najwyższego orzekający w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

Odnosząc się do powyższego wskazać należy, że w polskim systemie prawnym istnieją instytucje umożliwiające wyłączenie sędziego z uwagi na brak jego niezawisłości, jak również oznaczenie sądu, przed którym ma toczyć się

postępowanie, jeśli zarzut obejmuje brak niezależności sądu. Skarżący z instytucji tych nie skorzystał, złożył natomiast wniosek o wyłączenie sędziów na podstawie art. 49 § 1 k.p.c., czyli z uwagi na istnienie okoliczności tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Wniosek ten został rozpoznany i postanowieniem z 8 listopada 2022 r. Sąd Najwyższy: 1) oddalił wniosek w stosunku do sędziów Sądu Najwyższego: Pawła Czubika, Oktawiana Nawrota i Janusza Niczyporuka; 2) umorzył postępowanie wywołane wnioskiem o wyłączenie: Jarosława Dusia, Jana Majchrowskiego, Jacka Wygody, Konrada Wytrykowskiego, Piotra Niedzielaka, Pawła Zuberta i Adama Tomczyńskiego; 3) odrzucił wniosek w pozostałym zakresie.

Biorąc powyższe pod uwagę, a także okoliczność, że przepisy dotyczące kognicji Izby Sądu Najwyższego są w tym zakresie jednoznaczne, zaś skarżący nie wskazał podstawy prawnej umożliwiającej przekazanie sprawy do rozpoznania przez Izbę Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wniosek należało odrzucić.

3. Zgodnie z ustawą o Krajowej Radzie Sądownictwa uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej (art. 44 ust. 1 u.KRS). Wyłączenie, o którym stanowi powołany przepis, zachodzi w niniejszej sprawie. Stosownie bowiem do art. 22a § 5 p.u.s.p. sędzia lub asesor sądowy, któremu zmieniono podział czynności w sposób skutkujący zmianą zakresu jego obowiązków, w szczególności przeniesieniem do innego wydziału sądu, może odwołać się do Krajowej Rady Sądownictwa w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania nowego zakresu obowiązków. Odwołanie nie przysługuje w przypadku: 1) przeniesienia do wydziału, w którym rozpatruje się sprawy z tego samego zakresu; 2) powierzenia obowiązków w tym samym wydziale na zasadach obowiązujących pozostałych sędziów, a w szczególności odwołania przydziału do sekcji lub innej formy specjalizacji.

Zgodnie z art. 22a § 6 p.u.s.p. odwołanie, o którym mowa w § 5, wnosi się za pośrednictwem prezesa sądu, który dokonał podziału czynności objętego odwołaniem. Prezes sądu przekazuje odwołanie Krajowej Radzie Sądownictwa w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania wraz ze stanowiskiem w sprawie. Krajowa Rada Sądownictwa podejmuje uchwałę uwzględniającą albo oddalającą

odwołanie sędziego, mając na uwadze względy, o których mowa w § 1. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa w sprawie odwołania, o którym mowa w § 5, nie wymaga uzasadnienia. Od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa odwołanie nie przysługuje. Do czasu podjęcia uchwały sędzia lub asesor sądowy wykonuje obowiązki dotychczasowe.

Nie ulega wątpliwości, że art. 22a § 6 zdanie piąte p.u.s.p. stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 44 ust. 1 zdanie pierwsze u.KRS. Zgodnie zatem z regułą kolizyjną *lex specialis derogat legi generali* uznać należy, że w odniesieniu do decyzji prezesa sądu o zmianach w zakresie powierzania sędziom obowiązków w tym samym wydziale sądu, nie przysługuje droga sądowa. Innymi słowy odwołanie takie jest niedopuszczalne z mocy ustawy, co z kolei uniemożliwia merytoryczne rozpoznanie wniesionego przez skarżącego odwołania od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr [...].

Jednocześnie skarżący nie wykazał, że wskazane rozwiązanie ustawowe narusza normy konstytucyjne bądź wiążące Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowe. Jego argumentacja nie dotyczyła bowiem przedmiotowego rozwiązania ustawowego, ale podnoszonych w odwołaniu zastrzeżeń odnoszących się do ukształtowania Krajowej Rady Sądownictwa. Wywody skarżącego w tym zakresie należy więc uznać za dotknięte błędem *ignoratio elenchi* (nieznajomość dowodzonej tezy).

Podkreślić jednocześnie należy, że – jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 24 września 2019 r., I NO 58/19; 25 września 2019 r., I NO 42/19; 9 stycznia 2020 r., I NO 181/18; 15 stycznia 2020 r., I NO 174/19; 27 maja 2020 r., I NO 186/19; 9 czerwca 2020 r., I NO 173/19; 3 sierpnia 2020 r., I NO 80/20; 1 lipca 2020 r., I NO 57/19; 3 sierpnia 2020 r., I NO 80/20; 8 grudnia 2020 r., I NO 76/20; 11 maja 2022 r., I NKRS 133/21; I NKRS 64/22) – zmiana zakresu czynności sędziego, nie jest „sprawą” w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, w której musi być zagwarantowana droga sądowa.

Zważywszy na autonomiczny charakter „sprawy” w rozumieniu konstytucyjnym, przyjąć należy, że interpretacja tego określenia nie może być uzależniona od rozumienia „sprawy” na poziomie regulacji ustawowych.

Jak zaś podkreślił Trybunał Konstytucyjny „sprawą” jest spór z udziałem przynajmniej jednej osoby prywatnej, a w konsekwencji „sprawą” nie jest spór wewnątrz organu władzy publicznej, w tym sprawa ze stosunku nadrzędności i podporządkowania między organami państwowymi oraz sprawa ściśle związana z podległością służbową w relacji między przełożonymi i podwładnymi w organach państwowych (zob. wyroki TK z: 9 czerwca 1988 r., K 28/97; 10 maja 2000 r., K 21/99; 18 maja 2004 r., SK 38/03; 30 października 2012 r., SK 20/11, 6 listopada 2012 r., K 21/11; 26 listopada 2019 r., P 9/18).

Zgodnie z art. 9a § 1 p.u.s.p. nadzór administracyjny w zakresie właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu sprawują prezesi sądów. W ramach tego nadzoru prezesi sądów są upoważnieni do ustalania podziału czynności, który – zgodnie z art. 22a § 1 p.u.s.p. określa: 1) przydział sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych do wydziałów sądu; 2) zakres obowiązków sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych i sposób ich uczestniczenia w przydziale spraw; 3) plan dyżurów oraz zastępstw sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych. Spór pomiędzy sędzią a prezesem sądu, co do sposobu ustalenia podziału czynności, odbywa się w ramach ściśle rozumianego stosunku służbowego wewnątrz organu władzy sądowniczej. Sędzia nie występuje w tym sporze jako osoba prywatna.

W świetle uzasadnienia odwołania niejasne pozostaje w jaki sposób skarżący wywodzi z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE i art. 47 akapit drugi KPP w zw. z art. 22a § 5 pkt 1 p.u.s.p. możliwość drogi sądowej w odniesieniu do decyzji prezesa sądu o zmianach w zakresie powierzania sędziom obowiązków w tym samym wydziale sądu. Jak wskazano wyżej argumentacja skarżącego nie zmierza w kierunku wykazania istnienia określonego prawa, lecz wykazania wadliwego funkcjonowania organów państwa, w oderwaniu od powyższego zagadnienia. Konsekwentnie Sąd Najwyższy, w oparciu o argumentację przedstawioną przez skarżącego w odwołaniu, nie może zbadać drugiego z podniesionych zarzutów.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.KRS orzekł, jak w punkcie 3 sentencji.

